

Особливості виявлення та розслідування наркозлочинів в умовах дії правового режиму воєнного стану

У науково-практичному посібнику комплексно висвітлено ключові проблеми виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, в умовах дії правового режиму воєнного стану. Видання поєднує теоретичний аналіз із практичними рекомендаціями, що ґрунтуються на сучасних правових позиціях Верховного Суду, узагальненнях слідчої, прокурорської та адвокатської практики, а також передовому досвіді оперативних підрозділів, напрацьованому в реальних умовах протидії наркозлочинності.

Систематизовано проблеми кваліфікації наркозлочинів, досліджено специфічний вплив воєнного стану на криміногенну ситуацію та діяльність підрозділів Національної поліції у сфері протидії цим правопорушенням. Увагу зосереджено на основах методики досудового розслідування зазначених деліктів. Узагальнено типові процесуальні помилки, що призводять до втрати доказів або визнання їх недопустимими, надано практичні рекомендації щодо запобігання таким порушенням та їх усунення.

Видання призначене для суддів, прокурорів, слідчих, оперативних працівників, адвокатів, науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, а також усіх, хто прагне поглиблено опанувати сучасні підходи до протидії наркозлочинності.

Міністерство внутрішніх справ України
Національна академія внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ виявлення та розслідування наркозлочинів в умовах дії правового режиму воєнного стану

Науково-практичний посібник

Рецензенти:

Гора Ірина Віталіївна,
провідний науковий співробітник науково-організаційного центру
Національної академії Служби безпеки України,
доктор юридичних наук, професор;

Мовчан Анатолій Васильович,
професор кафедри оперативно-розшукової діяльності
навчально-наукового інституту з підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції Львівського державного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор;

Варава Дмитро Віталійович,
головний оперуповноважений Департаменту боротьби
з наркозлочинністю Національної поліції України, доктор філософії

Особливості виявлення та розслідування наркозлочинів в умовах дії правового режиму воєнного стану : наук.-практ. посіб. / [М. Л. Грібов, І. Ю. Шеліховська, А. А. Вознюк та ін.]. Київ : Видавництво «Норма права», 2025. 180 с.

ISBN 978-617-8306-36-6

У науково-практичному посібнику комплексно висвітлено ключові проблеми виявлення та розслідування злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, в умовах дії правового режиму воєнного стану. Видання поєднує теоретичний аналіз із практичними рекомендаціями, що ґрунтуються на сучасних правових позиціях Верховного Суду, узагальненнях слідчої, прокурорської та адвокатської практики, а також передовому досвіді оперативних підрозділів, напрацьованому в реальних умовах протидії наркозлочинності.

Систематизовано проблеми кваліфікації наркозлочинів, досліджено специфічний вплив воєнного стану на криміногенну ситуацію та діяльність підрозділів Національної поліції у сфері протидії цим правопорушенням. Увагу зосереджено на основах методики досудового розслідування зазначених деліктів. Узагальнено типові процесуальні помилки, що призводять до втрати доказів або визнання їх недопустимими, надано практичні рекомендації щодо запобігання таким порушенням та їх усунення.

Видання призначене для суддів, прокурорів, слідчих, оперативних працівників, адвокатів, науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, а також усіх, хто прагне поглиблено опанувати сучасні підходи до протидії наркозлочинності.

УДК 343.14:351.745.7:343.974

Видавництво «Норма права» прагне сталого майбутнього для нашого бізнесу, наших читачів і нашої планети. У цьому виданні використано папір, сертифікований FSC® та PEFC™

Колектив авторів

Грібов Михайло Леонідович, доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ);

Шеліховська Ірина Юріївна, доктор філософії за спеціальністю 081 «Право» (Вінницька окружна прокуратура);

Вознюк Андрій Андрійович, доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ);

Овсянюк Дмитро Іванович (Національна академія внутрішніх справ);

Дрозд Олексій Юрійович, доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ);

Сухачова Ірина Олександрівна, доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ);

Будік Ігор Миколайович, доктор філософії за спеціальністю 081 «Право» (Головне слідче управління Національної поліції України);

Кобзар Олександр Федорович, доктор юридичних наук, професор (Національна академія внутрішніх справ);

Ясинський Вадим Олександрович (Національна академія внутрішніх справ)

Зміст

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ	6
ВСТУП	7
Розділ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЯВЛЕННЯ	
І РОЗСЛІДУВАННЯ НАРКОЗЛОЧИНІВ	
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	9
1.1. Поняття наркозлочинів та їх кваліфікація в практиці Верховного Суду	11
1.2. Вплив воєнного стану на протидію наркозлочинам Національною поліцією	22
Розділ 2	
ВИЯВЛЕННЯ НАРКОЗЛОЧИНІВ	
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	35
2.1. Національна поліція як суб'єкт виявлення наркозлочинів ...	37
2.2. Пошукові заходи	41
2.3. Виявлення наркозлочинів у мережі Інтернет	44
2.4. Використання конфіденційного співробітництва	50
2.5. Законність дій оперативних підрозділів	52
Розділ 3	
РОЗСЛІДУВАННЯ НАРКОЗЛОЧИНІВ	
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	59
3.1. Початок розслідування та невідкладні СРД	61
3.2. Законність НСРД під час розслідування	79
3.3. Контроль за вчиненням наркозлочину	96
3.3.1. Загальні засади забезпечення законності контролю ...	96
3.3.2. Урахування даних про конфідента	114
3.3.3. Роль слідчого, прокурора й оперативних працівників .	117
3.3.4. Процедура залучення конфідента	121
3.3.5. Оформлення процесуальних документів	126
3.3.6. Використання коштів для оперативної закупки	128
3.3.7. Оцінка доцільності та законності багаторазової оперативної закупки	130
3.3.8. Оформлення результатів контролю	132

Розділ 4

ЗАСТОСУВАННЯ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ

У ВИЯВЛЕННІ ТА РОЗСЛІДУВАННІ НАРКОЗЛОЧИНІВ

В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. 135

4.1. Організація аналітичного процесу. 137

4.2. Визначення завдань і планування 140

4.3. Збір та оцінка даних. 143

4.4. Узагальнення, систематизація та обробка інформації. 147

4.5. Аналіз інформації 148

4.6. Підготовка звіту та його передача замовнику. 152

4.7. Зворотний зв'язок 154

Список використаних і рекомендованих джерел 157

Наукова література. 159

Нормативно-правові акти. 169

Судова практика 172

Перелік умовних позначення

ДПСУ –	Державна прикордонна служба України
ЄДРСР	Єдиний державний реєстр судових рішень
ЄРДР –	Єдиний реєстр досудових розслідувань
ЄС –	Європейський Союз
ЄСПЛ –	Європейський суд з прав людини
Інструкція від 16.11.2012 –	Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні від 16.11.2012 № 144/1042/516/1199/936/1687/51
ІТТ –	ізолятор тимчасового тримання
КК –	Кримінальний кодекс
КПК –	Кримінальний процесуальний кодекс
МВС –	Міністерство внутрішніх справ
НПУ –	Національна поліція України
НСРД –	негласні слідчі (розшукові) дії
ОРД –	оперативно-розшукова діяльність
СБУ –	Служба безпеки України
СІЗО –	слідчий ізолятор
СРД –	слідча (розшукова) дія

Вступ

В умовах широкомасштабної збройної агресії російської федерації пріоритетність розслідування воєнних злочинів цілком закономірно витіснила на другий план протидію іншим кримінальним правопорушенням, зокрема тим, які вчиняють у сфері обігу наркотичних засобів і психотропних речовин. Нині кваліфіковані слідчі й оперативні працівники, перебуваючи безпосередньо на передовій, захищають територіальну цілісність і суверенітет України, фіксують злочини, пов'язані з агресією, розслідують факти масової загибелі та каліцтва цивільного населення, несуть службу на блокпостах і забезпечують евакуацію мирних мешканців із небезпечних регіонів.

Утім поруч із зовнішньою загрозою зберігається і внутрішня, однією з її найнебезпечніших форм є злочинність у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів. Вона має руйнівний вплив на генофонд нації, спричиняє моральну й соціальну деградацію суспільства, спонукає споживачів до вчинення різних злочинів – від хуліганства й ДТП до вбивств і зґвалтувань. Крім того, потреба фінансувати наркотичну залежність штовхає осіб на майнові та насильницькі злочини.

Воєнний стан, економічна нестабільність, масове внутрішнє переміщення та загальне зубожіння населення створили сприятливі умови для розширення наркобізнесу як у зв'язку зі збільшенням кількості споживачів, що прагнуть утекти від реальності, так і через появу нових збувачів, які розглядають це як джерело доходу. Методи розповсюдження наркотиків стають дедалі витонченішими: активніше застосовують цифрові технології та криптовалютні розрахунки, що ускладнює їх виявлення і розслідування.

Основне навантаження в протидії наркозлочинності покладено на Національну поліцію України, яка в умовах війни має обмежені ресурси, а також постала перед низкою юридичних й організаційно-тактичних проблем.

Цей науково-практичний посібник покликаний сприяти подоланню зазначених викликів. У ньому розглянуто ключові аспекти виявлення та розслідування наркозлочинів в умовах воєнного стану, окреслено сучасні підходи до їх кваліфікації, проаналізовано вплив збройного конфлікту на ефективність діяльності

ВСТУП

правоохоронних органів і дотримання принципів законності під час виконання завдань оперативними підрозділами. Увагу зосереджено на методиці досудового розслідування та особливостях тактичного й оперативно-аналітичного підходів під час документування злочинів у цій сфері.

РОЗДІЛ 1
Теоретичні
та практичні засади
виявлення і розслідування
наркозлочинів
в умовах воєнного стану

1.1. Поняття наркозлочинів та їх кваліфікація в практиці Верховного Суду

Розділ XIII КК України встановлює кримінальну відповідальність за правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також за інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення. Окремий закон України регламентує заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними¹.

Терміни «наркозлочинність» і «наркозлочини» в зазначених нормативно-правових актах не використовує законодавець, однак їх активно застосовують у фаховій літературі з кримінології, криміналістики, оперативно-розшукової діяльності², а також у практиці правоохоронних органів³.

Аналіз джерел дає підстави стверджувати, що термін «наркозлочини» застосовують для позначення всіх кримінально каранних діянь, передбачених ст. 305–320 КК України.

У науковій та практичній літературі **наркозлочини** визначають як кримінально карані діяння, що полягають, зокрема, у:

– контрабанді, незаконному виготовленні, виробництві, зберіганні, транспортуванні, збуті, придбанні або вживанні нарко-

¹ Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними : Закон України від 15 лют. 1995 р. № 62/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text>

² Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення : коментар до Розділу XIII Кримінального кодексу України / [С. В. Албул, А. М. Бабенко, О. А. Гритенко та ін.] ; за заг. ред. І. П. Катеринчука. Одеса : ОДУВС, 2018. 110 с.; Гладкова Є. О., Щербаківа А. К. Феномен наркозлочинності в сучасній Україні. *Право. ua*. 2022. № 1. С. 79–85; Корнієнко М. В., Головін Д. В. Контроль за вчиненням злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів: організаційно-правові аспекти : монографія. Одеса : Гельветика, 2022. 188 с.; Орловська Н. Актуальні питання державної політики щодо наркотиків у контексті запобігання наркозлочинності. *Науковий вісник Дніпровського державного внутрішніх справ*. 2021. № 2. С. 149–155.

³ Положення про Департамент протидії наркозлочинності Національної поліції України : наказ Національної поліції України від 17 листоп. 2015 р. № 95; Положення про Управління забезпечення формування державної політики у сфері протидії наркозлочинності Міністерства внутрішніх справ України : наказ МВС України від 12 груд. 2019 р. № 1038.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні та практичні засади виявлення і розслідування наркозлочинів в умовах воєнного стану

тичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів;

- протиправному заволодінні такими засобами, речовинами або обладнанням для їх виготовлення;
- порушенні посадовими особами встановлених правил обігу зазначених речовин;
- незаконних операціях із документами на їх отримання або придбання;
- незаконному культивуванні нарковмісних рослин⁴.

Такий підхід є обґрунтованим, оскільки дає змогу уникнути надмірної термінологічної деталізації, охоплюючи весь спектр діянь, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів.

Водночас постає проблема розмежування кримінальних правопорушень на злочини і кримінальні проступки, що передбачено чинним кримінальним законодавством.

Тому наркозлочинами в цьому дослідженні слід вважати саме злочини, тобто суспільно небезпечні діяння у сфері незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, прекурсорів та їх аналогів, за вчинення яких передбачено основне покарання у вигляді штрафу в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі.

Виявлення та документування кримінальних проступків у сфері незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин у межах превентивної, оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування доцільно розглядати як додатковий результат роботи підрозділів патрульної поліції, поліцейських офіцерів громад, працівників ювенальної превенції, оперативних підрозділів і слідчих, спрямованої на протидію наркозлочинності. Досудове розслідування таких проступків здійснюють у формі дізнання відповідно до вимог кримінального процесуального законодавства.

Щодо кваліфікації певного діяння у сфері обігу наркотичних засобів ***передусім має бути вирішено питання, чи є це діяння кримінально караним.*** Аналіз практики Верховного Суду засвідчує, що за наявності предмета протиправного посягання вирі-

⁴ Венедіктов А. А. Поняття та види наркозлочинів. *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. 2009. № 21. С. 67–76.

1.1. Поняття наркозлочинів та їх кваліфікація в практиці Верховного Суду

шальне значення має його ідентифікація і точне встановлення ознак, які дають змогу відмежувати кримінально карані діяння від таких, що не тягнуть за собою кримінальної відповідальності, а отже, їх не можна розглядати як кримінальне правопорушення⁵.

Кримінальна відповідальність за ст. 309 КК України настає в разі незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту, якщо розмір відповідних речовин є невеликим або перевищує цей розмір, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 № 770 (у редакції від 05.12.2012) «Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів»⁶ та наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01.08.2000 № 188 «Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які перебувають у незаконному обігу»⁷.

Водночас ті самі дії, вчинені особою без мети збуту, коли маса відповідних речовин не досягає визначеного мінімального (невеликого) розміру, тягнуть адміністративну відповідальність за ст. 44 Кодексу України про адміністративні правопорушення⁸.

Часто перед слідчим постає питання щодо **наявності мети збуту** в особи, яка зберігала наркотичний засіб, що має принципове значення для кваліфікації її дій у межах найпоширеніших складів наркозлочинів – за ст. 307 або 309 КК України.

Особливої актуальності це питання набуває у випадках, коли провадження спершу кваліфіковано за ст. 307 КК України (незаконний збут), проте згодом правову кваліфікацію змінено на

⁵ Постанова Верховного Суду від 5 черв. 2024 р. у справі № 725/5934/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119681151>

⁶ Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : постанова Кабінету Міністрів України від 6 трав. 2000 р. № 770. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF#Text>

⁷ Про затвердження таблиць невеликих, великих та особливо великих розмірів наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, які знаходяться у незаконному обігу : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 1 серп. 2000 р. № 188. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-00#Text>

⁸ Постанова Верховного Суду від 5 черв. 2024 р. у справі № 725/5934/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119681151>

РОЗДІЛ 1. Теоретичні та практичні засади виявлення і розслідування наркозлочинів в умовах воєнного стану

ст. 309 КК України (зберігання без мети збуту), тобто на менш тяжкий за рівнем суспільної небезпечності злочин.

Згідно з п. 3 наказу Офісу Генерального прокурора від 30.09.2021 № 309 «Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні», такі випадки підлягають обов'язковому моніторингу на предмет можливих порушень вимог кримінального процесуального законодавства України⁹.

У постанові Верховного Суду від 07.04.2024 у справі № 203/337/19, зокрема, зазначено: «Про умисел на збут наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів може свідчити як відповідна домовленість із особою, яка придбала ці засоби чи речовини, так й інші обставини, зокрема: великий або особливо великий їх розмір; спосіб упакування та розфасування; поведінка суб'єкта злочину; те, що особа сама наркотичні засоби або психотропні речовини не вживає, але виготовляє та зберігає їх, тощо. Водночас, якщо висновок суду про наявність умислу особи на збут наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів ґрунтується на великому або особливо великому розмірі відповідної речовини, її упакуванні та розфасуванні, то в такому випадку повинні бути досліджені обставини, за яких особа придбала відповідний засіб чи речовину, в тому числі, чи залежало від волі особи те, який розмір речовини опиниться у володінні особи, та її розфасування. Зокрема, якщо особа здійснює свідоме придбання наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів у значному розмірі (шляхом купівлі, обміну, безплатно), виготовляє їх, зберігає у відповідному фасуванні, що об'єктивно перевищує потреби такої особи у власному вживанні, то в такому випадку може мати місце умисел на збут. Якщо ж волею особи не обумовлено того, скільки наркотичних засобів, психотропних речовин чи їх аналогів опиниться у її володінні (як у випадку зі знахідкою), то в такому разі умисел на збут потребує більш ретельного дослідження»¹⁰.

У постанові Верховного Суду від 29.10.2020 у справі № 461/895/19 увагу спрямовано на те, що загальна маса вилуче-

⁹ Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : наказ Офісу Генерального прокурора від 30 верес. 2021 р. № 309. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0309905-21#Text>

¹⁰ Постанова Верховного Суду від 7 квіт. 2021 р. у справі № 203/337/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96243744>

1.1. Поняття наркозлочинів та їх кваліфікація в практиці Верховного Суду

них в ОСОБА_6 психотропних речовин і наркотичних засобів об'єктивно не перевищує потреби особи у власному вживанні, а факт виявлення наркотичних засобів у розфасованому стані не свідчить про умисел обвинуваченого на їх збут¹¹.

Ще з одного рішення Верховного Суду випливає, що про наявність умислу на збут психотропної речовини можуть свідчити, зокрема, такі обставини, як: надмірна для вживання однією особою кількість вилученої речовини, вжиття засудженим додаткових заходів конспірації своєї діяльності, спосіб і засоби оплати за психотропну речовину, показання свідків про намір засудженого пригощати цією речовиною знайомих осіб¹².

На практиці спостерігаються **різні підходи слідчих і прокурорів щодо кваліфікації дій «закладників»** – осіб, які облаштовують схованки з разовими дозами наркотичних засобів на місцевості з метою їх подальшого збуту організаторами незаконного наркобізнесу з використанням інтернет-ресурсів.

Доволі часто прокурори поділяють позицію слідчих, згідно з якою кожна «закладку» слід кваліфікувати як окремий злочин. Такий підхід, попри відсутність належного правового обґрунтування, на практиці використовують для штучного збільшення кількісних показників слідчої роботи, що досі зберігаються як елемент внутрішнього контролю ефективності, хоча відповідних вимог у законодавстві й немає.

Проте такий підхід суперечить практиці Верховного Суду. У постанові від 22.03.2023 у справі № 161/1921/20 зазначено, що *приписи ст. 214 КПК України не містять вимог про внесення до ЄРДР за окремим порядковим номером відомостей про вчинення кожного з тих діянь, що охоплюються єдиним умислом особи й передбачені відповідною частиною ст. 307 КК України як альтернативні форми виявлення суспільно небезпечного діяння (наприклад, протиправне придбання, зберігання з метою збуту і збут психотропної речовини в ч. 1 ст. 307 КК України) і за пра-*

¹¹ Постанова Верховного Суду від 29 жовт. 2020 р. у справі № 461/895/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92602226>

¹² Постанова Верховного суду від 9 квіт. 2020 р. у справі № 727/6578/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749345>

РОЗДІЛ 1. Теоретичні та практичні засади виявлення і розслідування наркозлочинів в умовах воєнного стану

вилами кваліфікації кваліфікуються як такі, що утворюють один склад злочину¹³.

Водночас під час розмежування продовжуваного злочину й сукупності злочинів (багатоєпізодних діянь) у кожному конкретному випадку слід урахувати: момент виникнення умислу; тривалість проміжків часу між окремими епізодами; місце вчинення кожного з діянь, зокрема місце розміщення кожної «закладки», а також відстань між такими місцями. Таке розмежування сприятиме не лише належній кваліфікації діяння, а й установленню наявності або відсутності кваліфікуючої ознаки повторності.

Слід зауважити і про **кваліфікацію дій, пов'язаних із контрабандою наркотичних засобів**. У цьому контексті важливе значення має постанова Верховного Суду від 09.04.2020 у справі № 727/6578/17.

Зокрема, у ній зазначено: «Якщо предмети контрабанди виявлено під час огляду чи переогляду речей або ж особистого огляду, зокрема повторного, під час виїзду за межі України (вивезенні товарів, пересиланні поштових відправлень), вчинене кваліфікують за ст. 15 і 305 КК України як замах на контрабанду. А от незаконне переміщення на територію України (тобто ввіз на її територію) предметів контрабанди, які виявлено під час митного контролю, утворює закінчений склад цього злочину».

З матеріалів провадження встановлено, що ОСОБА_8 придбав психотропну речовину МДМА через мережу Інтернет, посилку із зазначеною речовиною було направлено з Королівства Нідерландів особі, з якою ОСОБА_8 попередньо домовився про отримання такої посилки ОСОБА_12, вона прибула до ДОПП ПАТ «Укрпошта» у м. Київ. Під час огляду цього відправлення на митниці було виявлено 401 таблетку з маркуванням «Tesla», узято проби товару, у якому згідно з висновком експерта містилася особливо небезпечна психотропна речовина, обіг якої заборонено. Зазначену слідчу дію було здійснено відповідно до вимог закону. Оскільки речовину було виявлено саме під час митного контролю, то суд

¹³ Постанова Верховного Суду від 22 берез. 2023 р. у справі № 161/1921/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109810013>

1.1. Поняття наркозлочинів та їх кваліфікація в практиці Верховного Суду

правильно кваліфікував дії засудженого за ч. 3 ст. 305 КК України¹⁴.

Зазначене узгоджено з п. 8 постанови Пленуму Верховного Суду України від 03.06.2005 № 8 «Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил», у якому зазначено, що під час розгляду справ про контрабанду судам слід ураховувати, що цей злочин вважають закінченим з моменту незаконного переміщення предметів контрабанди через митний кордон України. Замах на контрабанду наявний, якщо її предмети виявлено до переміщення через митний кордон України (під час огляду чи переогляду товарів, транспортних засобів, ручної поклажі, багажу або особистого огляду тощо)¹⁵.

У певних випадках трапляються **проблеми кваліфікації множинності наркозлочинів**.

Якщо особа одночасно і з одного джерела, у межах реалізації єдиного умислу, придбала та зберігала психотропну речовину в особливо великому розмірі та наркотичний засіб у великому розмірі, її дії, відповідно до позиції Верховного Суду, слід кваліфікувати лише за ч. 3 ст. 307 КК України. Такі дії особи не потребують додаткової кваліфікації за ч. 2 ст. 307 КК України.

У касаційній скарзі прокурор навів доводи про те, що незаконне придбання та зберігання з метою збуту психотропних речовин в особливо великих розмірах і таких самих дій щодо наркотичних засобів у великих розмірах не підлягають окремій кваліфікації за сукупністю кримінальних правопорушень за ч. 2 та ч. 3 ст. 307 КК України, оскільки все вчинене охоплене ч. 3 ст. 307 КК України.

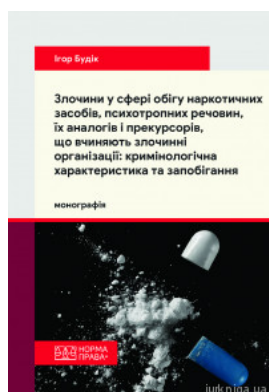
Під час вирішення питання про кваліфікацію дій особи суд має враховувати, що у випадках, коли в межах реалізації єдиного злочинного наміру особа вчиняє протиправні дії, пов'язані з незаконним обігом різних видів наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, розмір таких засобів (речовин) визначають з огляду на їх загальну кількість, оскільки вони є предметами одного й того самого кримінального правопорушення.

¹⁴ Постанова Верховного Суду від 9 квіт. 2020 р. у справі № 727/6578/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88749345>

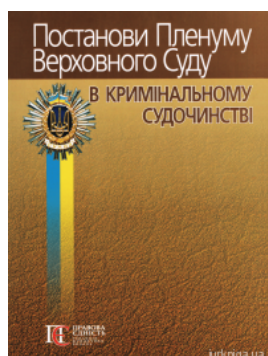
¹⁵ Про судову практику у справах про контрабанду та порушення митних правил : постанова Пленуму Верховного Суду України від 3 черв. 2005 р. № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-05#Text>

Книги, які можуть вас зацікавити

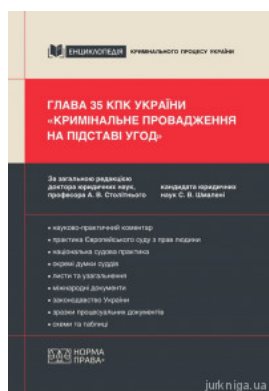
Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна...

Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві

Кримінальний процес: підручник

Глава 35 КПК України «Кримінальне провадження на підставі угод»

Концептуальні основи цифровізації кримінального провадження України

Практика захисту у кримінальних провадженнях з незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів або прекурсорів

Перейти до галузі права
Кримінальне право та процес

Перейти на сайт →